

Здравље и конституција

Људи се разликују по здравственом стању и телесним карактеристикама. Неки људи имају нежну конституцију а неки снажну, неко је алергичан на прашину, неко има добар слух а неко слабије чује... Свако од нас има одређене телесне карактеристике и здравствено стање.

С друге стране, занимања се разликују по томе које телесне карактеристике и здравствено стање «траже» од људи који их обављају:

- **за велики број занимања нису потребни неки посебни телесни и здравствени предуслови.**

То су, на пример, многа занимања која се обављају претежно у седећем положају, у затвореном простору, не захтевају физичко напрезање, не захтевају изразито напрезање чула вида... – рецимо, разна занимања из области економије, права и администрације...

- **за многа друга занимања важно је имати у виду своје телесне карактеристике и здравствено стање. Зашто?**

Ако их имамо у виду **можемо да очувамо здравље.**

На пример, ако имамо велику диоптрију, а не изаберемо занимање које захтева свакодневно техничко цртање; ако имамо равне табане, а не одлучимо се за занимање које тражи дуготрајно стајање.... Тако можемо очувати здравље или одржати постојеће здравствено стање.

За многа занимања неопходне су одређене телесне и здравствене карактеристике - њихово присуство се проверава лекарским прегледима. Зашто?

Нека занимања **није могуће** или је **веома ризично** обављати ако се не поседују одређене телесне и здравствене карактеристике.

Неко не може да буде професионални возач уколико не разликује боје, нема дубински вид – не опажа добро трећу димензију, отежано се прилагођава на таму... То би било веома опасно!

Ко је алергичан на хемикалије не може да ради као хемијски лаборант – због тегоба не би могао дуго да се задржи на том послу... Из истог разлога и друге алергије могу онемогућавати рад у неким занимањима – на пример, алергични на перје и животињске длаке не могу да раде у области ветерине.

Неке телесне карактеристике могу, дакле, бити контраиндикација (сметња, препрека) за рад у неким занимањима.

- **Неразликовање боја је препрека за рад у многим занимањима из области саобраћаја и електротехнике - из безбедносних разлога (рецимо, саобраћајци, пилоти) или зато што се неки послови не могу ни обављати ако се не разликују боје (на пример, сервисери разних уређаја који свакодневно баратају са проводницима различитих боја).**
- **Гадљивост на крв и телесне излучевине је контраиндикација за рад у области здравства – ко је гадљив на крв, на пример, не може дуго да се задржи на пословима као што су давање ињекција, збрињавање повређених или оперисаних пацијената, анализе крви...**
- **Леворукост је контраиндикација за занимање стоматолог (зубар) – за сада не постоји зубарска опрема прилагођена леворукости.**

Неке болести или оштећења такође могу бити контраиндикација за рад у неким занимањима.

- **Епилепсија је контраиндикација за рад у свим занимањима која се обављају уз машине, поред ватре (или високих температура) и воде, на висини и дубини – из безбедносних разлога, због опасности за саму особу са тим обољењем, као и за њену околину.**
- **Астма је контраиндикација за рад у свим занимањима која се обављају у условима загађености ваздуха, у лошим микроклиматским условима (при високој и ниској температури), као и у занимањима која укључују рад са хемикалијама, бојама, лаковима...**
- **Оштећење слуха је контраиндикација за рад у свим занимањима која се обављају у буци, која захтевају добар слух и добру усмену комуникацију, као и у занимањима која захтевају добру равнотежу – центар за равнотежу је тесно везан за чуло слуха.**

Међутим, неразвијеност чула, болести или телесна оштећења у многим занимањима не представљају сметњу.

- **Рецимо, особе које болују од дијабетеса могу безбедно да раде у свим занимањима која не укључују физичко напрезање, рад у сменама и на терену, изложеност јаком извору стреса («нервирања»);**

- **особе теже оштећеног слуха могу веома успешно да раде у занимањима која не захтевају интензивну усмену комуникацију, на пример :**
  - у многим занимања текстилне и кожарске индустрије
  - у многим занимањима хемије и графичарства
  - у неким занимањима везаним за обраду дрвета, метала... (занимања која не укључују рад у буци)
  - у неким занимањима из области здравства (зубни техничар, лабораторијски техничар, фармацеутски техничар)
  - у области економије (на пример, рачуноводствени послови)
  - у области информатике и рада на рачунару
  - у многим уметничким занимањима...
- **особе теже оштећеног вида могу врло успешно да раде:**
  - у области здравства (масери или физиотерапеути)
  - у области ПТТ саобраћаја (телефонисти)
  - у области трговине (пакери)
  - у административним занимањима (на пример биротехничари)...
  - као преводиоци – могу бити посебно успешни као симултани преводиоци

У многим земљама развија се и примењује компјутерска технологија за особе теже оштећеног вида – посебни софтвери, специјалне тастатуре са Брајовом азбуком... Код нас још увек нема масовну примену.

- **Како сазнати о телесним и здравственим карактеристикама које су препрека за нека занимања?**

О неодговарајућим телесним и здравственим карактеристикама или, другим речима, *медицинским контраиндикацијама* у вези са разним подручјима рада (на пример, већ поменути саобраћај или електротехника) можеш сазнати ако кликнеш на *Упознај занимања*.

Тако ћеш се информисати и о неким *психолошким контраиндикацијама*. То су, рецимо, одређене недовољно развијене способности које могу бити препрека за рад у неким занимањима. На пример, лоша оријентација у простору је контраиндикација за рад у области саобраћаја.

Размисли о занимањима за која се посебно интересујеш. Да ли постоје неки телесни и здравствени захтеви везани за та занимања? Који су то захтеви и у вези са тим, које су медицинске контраиндикације? Постоје ли неке психолошке контраиндикације?